

ابتدا اوکرمنی و صوکره بونی تصدیق ایدوب ایتمه لی سترک صحیح العقول اولوب اولمادیغه حکم ایتمه لی، یوقسہ ابتدا ایک کرہ ایک نہ ایدر حقنده بیان افکار ایدن برداهه حرمت و رعایت ایدوب صوکره بونخوصده هر نہدیسہ می قبول ایتمه لی؛ بری دیورکه فلان ادیب یافلان مجتهد چوق بیوک و محترم بردازادر، بناءً علیه هرنہ دیرسہ حقیقت اودر، بن ایسہ دیرم که فلان سوز یا فلان فکر مجرد کندیلکنده آشکار، عیان، بیوک و محترم بر حقیقتدر، بو حقیقتی تصدیق ایتمین ولو ادیب یا مجتهد نامنی حامل بولنسون افکارنده سهو و خطأ ایدیور، شرق و اسلام عالیک آوروپا یہ فارشی اولان اک بیوک قصور لرندن بری ده بودرکه بز اشخاصه حقایق کندیسندن زیاده حرمت و رعایت ایدیورز، اشخاص حقایق ایله ذکل، حقایق اشخاص سایه سندن تائیورز، بو سیبدن درکه بزده علم انتقاد اصلاً ترق ایتمش حتی بو علمدن دیبے بیلرم که بزده هیچ بر اثرده یوقدر، بزده ایستدیکل قدر مذاخ بولور، فقط بر فرد یوقدرکه انتقاد ایله مشغول اولسون، بوندن بولیه بز زمانزک اقتضاسی اوله رق حقایق مجرد صورته اوکرمنیز، ولو او حقایق چیندہ (قونفوچه ٹو) نک، رویاده (تولستوی) لک، آوروپا ڈھربت سپنسر) لک آگزندن چیقمش اولسون، ایستر او حقایق ابن رشد ابو علی سینا، فارابی، ملای رومی یا سعدی کی اسلام محترمه نک قولنه مطابق کاسون یا کاسون.

حریت : مدیر مسئول حسین حلمی

نومرو - ۱۹ - ۲۶ آگتوس ۱۳۲۶

پنجشنبه

سنه - ۱

علم نوع بشردر وطنم روی زمین

سوسیالیزم افکاریانک صر و جیدر

Journal Socialiste ICHTIRAK

صاحب امتیاز و مدیر مسئول
سربراست از مر غزنه سی صاحبی
حسین حلمی
Directeur Hussain Hilmî
محرری نامنی

مع پوسته سنه لکی ۴۰ غروش
» آلتی آیلني ۲۵ «
مکاتب واوراق واردہ نور عثمانیہ ده
(حریت) مطبعہ سنندہ دائرة
خصوصیہ کوندرملیدر،
مالک اجنبیہ ایچون سنه لکی ۱۲ او آلتی
آیلني ۸ فرانقدر

- تبریک -

بوکرہ حلولیه تشرف ای یان رمضان
شریفی بالجملہ اسلام قرده شلریزه تبریک ایتمک
اشتر اک غزنه سی بروظیفہ مقدسہ عد ایدر،
عثمانی سوسیالیست فرقہ سی
مقصد تأسیسی کرک داخلی، و کرک خارجی
بالعموم عملہ نک یکدیکریا، مناسباتہ بولمنسی
تامین و عوامک موقع سیاسی و اجتماعی اصلاح
صورتیله بالجملہ سرمایہ دران جمعیاتی برجیعت
عمومیہ، و مشترکیہ تحویل ایالک و مركز عمومیسی
شمدبیلک نور عثمانیہ ده حریت مطبعہ سی دینکله
معروف دائرة مخصوصہ ده اولمک اوزرہ بوکرہ

عثمانی سوسیالیست فرقہ سی
نامیله برجیعت تشکیل ایلدیکی و کیفیتک
حکومتہ اخباریله مقابلنده جمعیتler قانوننک

التجی مادہ سنه موافق اولدیغنه و حکومتک

تصدیق رسمیسنه اقتراں ایله یکنہ دائر تصدیق نامہ
اخذ ایدلشدیر.

جمعیتک پروغرام و بیاننامہ می کله جلک نسخه ده
عناءً درج اولنہ جمداد.

ترک مطبوعاتنک سرفراز لری (!)

و یولمک جسار تی

ترک مطبوعاتی شوصوکه زمانداره کوزدن
سکھنن ذوات سکرام، مذکور غز تارک
اویله بر کریوہ شخصیاتہ صاپدقیخی، و دها
طوغزیسی بر طاقم سوائق مختلفه و خفیه نک تحت
تأثیرنده قالد قاریخی بالطبع حس ایتمش لردرکه بو
غز تارک از جملہ « طینن، اقدام، ترجحان » دن

اکر - کمندی ادعایی وجہله - حریق پرور ،
مشروطیتکستر اولس-ه ایدی ؟ ! هیچ بزرگ
بوصور ته اجاله قلم ایمیجک . و بوکی یوزیلری
غزنه سنه اصلاً صوقيه حق ایدی . زیرا مدافعه
ایتدیکی و مسلک داشلغنه نائیله ایلهم ایشخار ایتدیکی
غزنه بیجی ویلهلم ؛ دهاچکنرده (کونیسبرگ) ده
برنطق ایراد ایده رک آنده « حکمدار لاق مقامی
ملتندن دها قوی و حاکمیت حکمدار یه نک حاکمیت
ملیه دن دها عالی او دلیغی ، و حکمدار لرک حق
حاکمیت افراد ملتندن و مجلس مبعوثاندن دکل ،
بلکه اجدادندن آدینی « سویله یه رک بو سبیله
(۱۸۹) نجی عصر میلادی رده میدانه
چیزان حقوق سماویه مسلکی دوقیم تئوفوتیک
ما فوق الطیعه حقوق سماویه نظریه لری
در دعوا دیوین سور ناتورلی — بو
کونکی یکرهنجه عصر مدنیت دده یکیدن
احیاس نه چالیشد حق در جده بر کستاخقده ،
مستبدلکده بولنان و (اون بشنه بیجی لوئی) نک
(۱۸۷) تاریخنده کی امر نامه سنده مندرج
و دها او زمان بیله ملت طرفندن کلیاً مردود
و مجروح بولنان (بزم تاجز جناب حق طرفندن
احسان ایدلشدرا . قانون وضع ایمک حق بزه
عائددر .) سوزینه اتباع ایمک ایس-تین نیم
مستبد بر ایپر اطوردن بشته برشی دکدر . !
بز شوراسنه تعجب و تأسف ایمک دن
کندیزی آلمدق که ؛ آلمانیا و بتون اور و پاده
بو م-أله اوزرینه بالعموم مطبوعات ویلهلمه
قارشی شدید المآل تعریضاتده ، تقدیاتده بولند
قلری حالده بزم ووردم طویماز ، استبدادن

عبارت اولسه کر کدر ، زیرا ، بونلرک هر هانگی
گونکی بندلری ، ستو بلری ، حتی خودنی بیله
مطالعه ایدیله جک اولورسه اولسون کوریا ورکه
هر سطرنده دائمًا غرض ، دائمًا نفسانیت قو قولری
انتشار ایتمکددر ، ایشته شو حاللری کورن
واساساً (حریت مطبوعات) که نه دیک اولدینی
دها هنوز آکلاهیمان بر قسم اهالیز ؛ مطبوعاتک
یکانه وظیفسی ، غایه امی ، مطعم نظری مطالقا
غضض ، افترا ، احتراصات سیاسیه نیجه سی او لهرق
برر ورقیاره شخصیات بولنلریغنه و بو صورتله
اون پاره ویره رک غزن ته دیه آلدفلری قوجه ،
قوچه کاغذپارچه لرینک عادتا بررتزویر و تحقیقیر نامه
اولدقلرینه قدا ، وجданیه حاصل ایتلری بک ده
بعید دکلادر . حالبوکه بزم بیلکیکمزه کوره
مطبوعاتک وظیفسی ؛ منفعت عامه ، حقوق عمله
منافع وطن ، ترقی ملت چاره لرینی استخضاردن
عبارتدر . اساساً ایشته بونک اچون دکلیدرکه
حکما و شرعا مند بیولک بر ذات :

ارباب قلم معرفت آموز احمددر آداب امم ماحاصل فیض قامدرا

دیه رک بوفکری ایضاح ایمک ایسته هشدر. لکن مع التأسف سویله یلم که؛ بوکون علمه طبوعانده عرض چهره آندام ایدن، و کندیلرینه رفقاسی میسانده ایجادهم بره و قع تعین ایدن بو غزنه هجیمار منده (!) محدر لر منده (؟) هیچ بروزمان بوراسی نظر تأمله آنمه ممش و با خود بعض ایمک سیلو لتهه بناء آنه مامش و یالکز مشاتمه. ملا عنده لدهه صباح ویاه اقشام عالمی بیزار ایمکده و نهایت تربیه

الآن قورتیله مازاولان و حاقدور استبداد ماحلغیله، قصیدجیلکیله افتخار ایدن ترک مطبوعاتیز دوام ایتدیکی ، انسانلرک محاربہدن نفرت ایتكله برابر ینه بر طرفدن بو طریق خرابی یه کیردیکی ایمپراطورلره یالثاقلان مقدن، قرالار دشا قشاق جیلک ایتكدن بشقه برشی دکلدر . هیهات ! عجا دنیادن محاربہ قالقه بیلیرمی ؟ ایشته بر مسئله اجتماعیه که جدا سزاوار تدقیقدر ؛ نظر مطالعیه آننسی ، او زون اوزادی یه محاسک ایدلسی لازم در . بوبر مرض اجتماعی در که تداویسی بشرتیک بو مرضن تخلص ایدلسی اقتضا ایدر . بزده شو مقاله مختصره مزدہ بو مسئله مهمی تدقیق ایمک، وارد خاطر اولان بعض مطالعاتی درهیان ایلک ایستیورز :

محاربہنک قالقه بیلوب قالقه میه جغی تدقیق و تعین ایچون اول امر ده محاربہ یی تو لیدن سیلری، محاربہدن بکله نیلن نتیجه هر لری ، حاصل ایده جگی منافع و مضراتی، بعده محاربہنک قالقمیله حاصل اوله جق فوائدہ ، قالقمیه حالہ مناسبات ین الملک آنچنی شکلی نظر مطالعیه آلق لازم در .

محاربہ یی تو لید ایدن سیلری اطرافی لجه تدقیق ایده بیلمک ایچون بر آز اوله ، قرون قدیمه یه ارجاع نظر ایمک لازم کلیر . او وقت انسانلرک بر زیر تجیحی حیواندن هیچ بر فرق لری

یوقدی، بر بر لری بوجار، اولدیرر . کیم ضعیف ایسه ازیلیر، کیم قوی ایسه غالب کلیردی . هله اقوام مختلفه آرہ سندہ کی مناسبات اودرجه و حشیانه اودرجه خونریزانه ایدی که ، بر قومک افرادی دیکر بر قومک افرادی بیشمن جانی بیلیر، اولنری بر انسان دکل . بر جنوار اولق او زمان محاربہ ایدیلور اقوام قدیمه ایچون محاربہ دیمک عادتا خایر ؟

دیادن محاربہ قالقه بیلیر و دولت موجودہ یک وجود بر دولت حالہ کیره بیلیرمی ؟

دیاده محاربہ قدر شایان نفرین ، بشرتیت ایچون محاربہ قدر بادی بغاروشین برشی و ارمیدر؟ خادم انسائیت اولان انسانلرک عین زمانه ها دم بشرتیت اوللری بی عقل سلیم نصل تجویز و قبول ایده بیلیر ؟ دنیادن محاربہنک قالقمیه سنی ارزو ایتیه جک هیچ بر انسان ، هیچ بر صاحب فکر و اذعان تصور او لنه بیلیرمی ؟ شبهه یوق که

او غر اشیلوب ده صلحآ تسویه ایدیله میان مسئله نه هیچ یوق کیدر . بادی اختلاف اولان مسانیا مناسب بر صورت ده حل ایدیله مه ایشلرینه سبب؛ یابر دولتك حق سر مطالبات و تجاوزاتی و یا برایک دکلدر .

محاربہلر ده اسیر ایده بیلکلاری آدمیلر جوانلر کی اک آغیر ایشلر ده استخدام ایدرلر و حتی بعضاً الاری با غلی اوله رق قتل ایتكله حظوظ اولیورلر دی . انسانلرک بوجالی قرون وسطی یه قدر دوام ایتدی فقط کیت کیده هر کسک انسان اولدینی، بر بندهن فرق لری بولندینی، کنی منفعلری تأمین ایچون دیکر لرینک ماله تجاوزک؛ مملکت ضبط ایمک ایچون بر طاقیرلری خرابه زاره چویره نک ، یوز بیکلر جه انسانلرک بر آنده محیونی انتاج ایدن محاربہلر کپک ماساتیز شیلر اولدینی بر آز آکلاشیلر دی . و راست کله محاربہ ایدله همک فکری بر درجه یه قدر تعمم ایتدی بوصورتله محاربہلر ده اولکلرہ نسبته بر آز تحدید ایدلش اولدی .

دها صکره لری تدریجآ مدینیت ترق ایتدیکه حقوق دوامه عائد بر طاقم قاعدله لرک درجه الزمیتی آکلاشیلمعه باشاندی . و مناسبات نهایت اقوام دوزه له دوزه له حال حاضر ده کی شکله کیدی .

شمدى بتون دولت لرک آرزوی یکانه سی داماً صلح او زره بولنقدر . ایکی دوات بیانته بر مسئله ظهور ایتدیکی زمان هر ایکی طرفدن مر خصلتیں اولنور، او مسئله نک صلحآ تسویه سی ایچون صوک درجه غیر تردد بولنیلور . مسائل مغلق اشیر و صلحآ تسویه سی قابل او له میه جق بر شکل آئیسه مع التأسف او زمان محاربہ ایدیلور منصفانه وعدالت جویانه بر صورت ده حانه انسان سالفه نک بو نجه عصر لرد نبری دوکه

دیکرینک حق صریحی الدن آلق و سائره ایچون بیکلر جه عائله نک میلیون لر جه جکر پاره لرینی اولاد و عیالی آغوشلر ندن قوبار رجه سنه چکوب آله رق آنلرک بر مدت قلیله ظرف نده محو و نابود او ملرینه راضی اولق نه قدر بیوک و خشت و مدنیت حاضر ایچون نه درجه لر ده موجب شین و عار بر کیفیت ده .

خایر ؟

کلدکاری قانلره کیر لغش اولان تاریخ انسانیتک هیچ اولمازسه بوندن صکره پاک حجاجله تشکانه غیرت ایده جکمز یرده ینه قرمزی یه بویامق ده دوام ایدرسه ک ، انسانیت مستقبله بزه لعتخوان اولمقدن کری طورمن .

امیل فاکهندن :

سوسیالیزم تاریخنندن بر یاپراق

فیض مشروطیت ایله برابر مملکتمزد هر در لو افکار انسانیه ، اجتماعه و سیاسیه یه بولنه باشلامشدر . چونکه دورالم استبداده انسان ، دکل همجنسمزد م وجودیتی محافظه ایتمک ایچون تشبثاتده بولنق شویله دورسون کندی موجودیت حیایه سندن بیله امین دکل ایدی .
اعلان حریتک مملکتمزه ادخال ایدیکی افکار نویندن بری ده شبهه سزکه سوسیالیزمدر . سوسیالیزم عقائدینه ده موجودا لوپ اولمیغی تدقیق بو عاجزک که ضاعمه سیله قابل توفیق دکادر . بو عاجز ، یالکز فرانسه ادبیه مشهوره سندن واقاده می اعضا سندن امیل فاکهندک [۱۹۰۷] ده سوسیالیزم له سوسیالیزم آن میل نویسانست نامنده کی اثربی مطالعه ایدر کن قارئین عمانیه ایچون موافق کوردیک بعض افکار و مطالعاتی مقاله مقاله یاز مقدم بشقہ بر شی یاپیه جقدر .

مؤلف کتاب سوسیالیزم ندر ؟ سؤاله « انسانلر آرمسنده مساوات حقیقیه یه تأمینه معطوف فکردر » دیه جواب ویریور . بناءً علیه کرک انسانلری محضر قانوننده مساوی یاپیق و کرک هر کسک حاکیت ملیه یه عینی درجه و عینی شرائط تختنده اشتراکی تأمین ایتمک سعی ایلین هر مسلک اربابی آزچوق سوسیالیستدر . فقط قوای طبیعیه ، قوای انسانیه ، قارشی حفسز بر صورتده تجاوز ایدر لر سه هم

مالک اولیه حق و حتی آرملزنده زوجه لری بیله مشترک اوله حق بر صفت اجتماعی تشکیل ایتمک ده اون تماز . فقط بوصفت اهالیتک عمومندن تشکل ایلر . بلکه اصلیزادگاندن مرکب اولور لکن کنندیلرینی محترم و قوتی کوسترهک ایچون بعض طرق مذهبیه اربابی کی هر درلو ملکت آلاش وطنطنه دن اوزاق طوتارلر . ایشته یونان عتیق پارلاق و محشتم تاریخی ایچون سوسیالیزم داشر تصادف اولان افکار و تشبثات بوندن عبارتدر .

تاریخ عتیق صحیفه لری دقیلیجه فاریشداریه حق اولورسه کوریلورکه اسه نینلر [۱] دخنی قومو نیست ایدیلر فقط بیله اولملله برابر هیچ بر وقت کورلامشدر که وعظ و نصیحتلرنده کندی تابعیتی قومو نیزم افکاری خنی ، نظریاتی تطبیقه تشویق و تحریک ایتسونلر ، بونلر عادتا قرون وسطا تاریخنک حین مطالعه سندن تصادف ایدیکمز فرانسیسکین و بنده دیکتلره بر درجه یه قدر تشهیه اوله بیلورلر و آرملزنده بر شخصیت مشترکه بر شخصیت عمومیه تشکیل ایدر لر دی یعنی صرف کندیدیلری ایچون قومو نیست ایدیلر . بونلرک تشکللاتی کوزکزده دها ای تجسم ایدیرهک ایستاریسکه کن انصاری هیچ بر شیه مالک اولیان بر زراعی سندیقه تصور ایدیکز . ایشته بر مناسته ایشته بر اسه نین جمعیتی

اکر قومو نیست جمعیتی لرینک بر مثالی کورمک [۱] مقایلر زماننده موجود اولوب مسلک مذهبیلری ایلک حواریونه پاک چوق شیه اولان بر موسوی طرافق مذهبیسته منسوب آدلردر .

قوای فکریه ، قوای معنویه بیننده موجود اولان عدم مساواتی تحریبیه قالتشمی مفترط بر فکر مساوا تجویانه یه ارائه ایدر ایسه ده آرتق بو کی مسالک اربابیه سوسیالیست دنیه مز . فرض مجال اوله رق بو نوع امتیازاتک الغاسنه خادم اولان وسائل موجود اولسه دخنی ینه بولار هیچ بر حال وزمانده سوسیالیزمک صدر تدقیقات و مناقشاتی داخلانه کیره مز . بو نوع مساواتزلق لر طبیعی اولوب ، سوسیالیزم یالکز غیر طبیعی وضعی اولان مساواتزلق و حفسز لقلری دیار عدهه آتمغه جهد و اقدام ایلدی و ایلکددر و بونک ایچون اکبر نجی آرزویی ، یکانه املی : انسانلرک حال حیاتلرنده مالک اوله حق لر شیلرک ابدی بر صورتده یکدیکی ینه مساوی اولیی و یاخود هیچ بر کیمه نک هیچ بر شیه مالک اولیه رق هر شیک جمعیتاهناد او لمیسدر . بو صورتله قبول اولان سوسیالیزم پاک اسکی اولنله برابر ازمنه حاضر دیه کلچه یه قدر انسانیتک معلوم اولان تاریخنده مجادلات حیر تجویانه سیله هیچ بر صورتله قابل قیاس اولیان یک آز بر موقع اشغال ایلشدر .

ایلک اول بز سوسیالیزم افکاری خنی افالاطوند کورمکدیز . فقط حکیم شیره اسناد اولان افکار پاک مبالغه کارانه اولوب طبیعت اساسیه لری آزچوق تحریف و تغیر ایدلشدیر افلاطون ، متفکرینک غاییسی : « هر شیئی مشترک اوله حق بر جمعیت تشکیل ایتمک اوللیدر . » فقط « جمهوریت ره پولیک نامنده کی اثرنده کندی جمهوریتی آرزو سنه موافق تشکیل ایدیکی زمان بر صورت عمومیه (قومونوت) و مشترکده تأسیس ایلک یناشار لکن جمهوریتک باشنده هیچ بر شیه